

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

**СЛУЧАЈ ДОЦЕВСКА-БОЖИНОВСКА против СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

(Апликација бр. 25190/18)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

9 мај 2023 г.

Пресудата е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Доцевска-Божиновска против Северна Македонија,
Европскиот суд на човекови права (втор дел), заседавајќи во Совет
составен од:

Lorraine Schembri Orland, *Претседател,*
Jovan Plevski,
Diana Sârcu, *судии,*

и Dorothee von Arnim, *Заменик секретар,*

Разгледувајќи ја:

апликацијата (бр. 25190/18) против Република Северна Македонија
поднесена до Судот во согласност со членот 34 од Конвенцијата за
заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) на
23 мај 2018 година од страна на македонскиот државјанин/граѓанин на
Република Северна Македонија, г-а Елена Доцевска-Божиновска
(„апликантката“), која е родена во 1980 година и живее во Куманово, и
застапувана од г-а П. Зефиќ, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката за доставување на одговор на жалбените наводи во врска со
наводна повреда на процедуралните права на апликантката во
постапката за нејзин притвор до Владата на Северна Македонија
(Владата), застапувана од нејзиниот Агент, г-а Д. Цонова, и за
прогласување на остатокот од апликацијата за недопушен;

поднесоците на странките;

Одлучувајќи на нејавна седница на 11 април 2023 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Предметот се однесува на наводна неможност на апликантката да
ги оспори наводите на јавниот обвинител во постапката за нејзин
притвор и недостаток на брзо судско преиспитување на одлуката за
притвор.

2. На 30 ноември 2017 година, совет од тројца судии на
првостепениот суд во Скопје го заменил домашниот притвор на
апликантката со притвор. Таа одлука бил донесена врз основа на жалба
поднесена од страна на јавниот обвинител порано истиот ден, а која ѝ
била доставена на апликантката на 1 декември 2017 година. По рочиште
одржано на 12 декември 2017 година во присуство на двајцата адвокати
на апликантката, Апелациониот суд Скопје (Апелациониот суд) ја одбил
жалбата на апликантката против одлуката за притвор.

3. Последователно, притворот на апликантката бил продолжен. На 15
јануари 2018 година, апелациониот суд ја разгледал жалбата поднесена
од апликантката на 28 декември 2017 година против продолжување на
притворот. Неговата одлука за одбивање на жалбата ѝ била доставена
на апликантката на 18 јануари 2018 година.

4. Кривичната постапка против апликантката последователно била прекината во согласност со Законот за амнестија во врска со настаните што претставувале основа за таа кривична постапка, познати како настаните од 27 април 2017 година во Парламентот на тужената држава.

5. Апликантката истакна наводи за постапката за притвор, особено, тврдејќи дека жалбата на јавниот обвинител од 30 ноември 2017 година не ѝ била доставена, како и за должината на постапката за судско преиспитување на одлуката за притвор.

ОЦЕНКА НА СУДОТ

I. ДОПУШТЕНОСТ

6. Владата тврдеше дека апликантката не поднела барање за надомест на штета за неправедно лишување од слобода, во согласност со релевантните законски одредби, како што е наведено во *Шиповиќ против Северна Македонија* ((одл.), бр. 77805/14 и 77807/14, §§ 33, 35 и 38, 9 март 2021 г.). Во отсуство на какви било примери од домашната судска пракса со кои се потврдува дека со таква постапка може да се обезбеди доволно обесштетување, ако воопшто може да се обезбеди обесштетување, за конкретните процедурални недостатоци во постапката за притвор (види, *mutatis mutandis*, *Шиповиќ*, наведен погоре, § 57), Судот го одбива приговорот за неисцрпување на домашните правни лекови.

7. Судот, исто така, го одбива приговорот на Владата дека апликантката претрпела незначителна штета, за целите на членот 35 § 3 (б) од Конвенцијата, како резултат на задоцнетото доставување на жалбата на јавниот обвинител во предметната постапка за притвор (види, на пример, *Hebat Aslan and Firas Aslan v. Turkey*, бр. 15048/09, §§ 68-82, 28 октомври 2014 г.). Понатаму, фактот дека апликантката не можела да ги оспори одлуките на Апелациониот суд во постапката за преиспитување на одлуката за притвор, не значи дека не претрпела значителна штета како резултат на наводниот недостаток на „брзина“ во преиспитувањето на одлуката за нејзин притвор.

8. На крај, тоа што апликантката не успеала да го информира Судот во контекст на нејзината апликација поднесена во врска со судското преиспитување на одлуката за нејзиниот притвор, дека кривичната постапка против неа била запрена (види параграф 4 погоре) и нејзината изјава во апликацијата дека жалбата на јавниот обвинител (види параграф 2 погоре) не ѝ била доставена – додека, всушност, ѝ била доставена, но откако веќе било донесено спорното решение за притвор – не претставува злоупотреба на правото на апликација за целите на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата. Не може да се смета дека апликантката не обелоденила информации за самата суштина на

случајот (споредете со *Лукарев против Поранешна Југословенска Република Македонија* (одл.), бр. 3172/07, §§ 22-26, 15 јануари 2013 г.).

9. Судот, дополнително, констатира дека жалбените наводи на апликантката не се очигледно неосновани во смисла на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопуштливи на која било друга основа. Затоа мора да се прогласат за допуштени.

II. ОСНОВАНОСТ

A. Наводна неможност за оспорување на наводите на јавниот обвинител во постапката за притвор

10. Жалбениот навод на апликантката за нејзината неможност да ги оспори наводите на јавниот обвинител во постапката за притвор потпаѓа и треба да се разгледа во контекст на членот 5 § 4 од Конвенцијата.

11. Општите начела поврзани со ова прашање се сумирани во, на пример, *Nikolova v. Bulgaria* ([GC], бр. 31195/96, § 58, ЕСЧП 1999-II).

12. Иако е точно, како што тврди Владата, дека жалбата на јавниот обвинител во конкретниот случај, всушност, ѝ била доставена на апликантката, Судот констатира дека тоа е направено по донесувањето на одлуката за притвор од страна на советот од тројца судии (спореди и со *Gábor Nagy v. Hungary (No. 2)*, бр. 73999/14, § 87, 11 април 2017 г.). Според тоа, на апликантката не ѝ е дадена можност, пред да биде донесена одлуката за притвор, да биде информирана и да ги коментира наводите што обвинителот ги навел во жалбата. Спротивно од тврдењата на Владата, жалбата на обвинителот, очигледно, имала за цел да го убеди советот кој одлучувал за потребата од замена на одлуката за домашен притвор на апликантката со притвор (види, спротивно од тоа, *Süveges v. Hungary*, бр. 50255/12, § 113, 5 јануари 2016 г.).

13. Понатаму, Владата тврдеше дека конкретниот случај се разликува од случајот *Митрески против Поранешна Југословенска Република Македонија* (бр. 11621/09, 25 март 2010 г.) во тоа што апликантката во конкретниот случај можела да ја оспори одлуката за притвор пред Апелациониот суд кој одржал јавна расправа на која двајцата адвокати на апликантката можеле да ги изнесат нејзините аргументи. Судот забележува дека апликантката била ставена во притвор истата вечер кога била донесена одлуката за притвор. Расправата по жалбата се одржала на дванаесеттиот ден од нејзиниот притвор и во нејзино отсуство. Со оглед на драматичното влијание на лишувањето од слобода врз основните права на засегнатото лице (види *Lietzow v. Germany*, бр. 24479/94, § 44, ЕСЧП 2001-I), Судот смета дека со постапката пред Апелациониот суд не можела да ги ремедира недостатоците во постапката во која била донесена одлуката за притвор (види, *mutatis*

mutandis, Novruz Ismayilov v. Azerbaijan, бр. 16794/05, § 86, 20 февруари 2014 г.).

14. Соодветно, постои повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата во однос на овој жалбен навод.

В. Брзина на постапката за судско преиспитување на одлуката за притвор

15. Релевантните начела во врска со жалбениот навод на апликантката за недостаток на брзина на постапката за преиспитување на одлуката за нејзиниот притвор, што потпаѓа и треба да се разгледа во контекст на членот 5 § 4 од Конвенцијата, се сумирани во, на пример, *Рамковски против Поранешна Југословенска Република Македонија* (бр. 33566/11, § 73, 8 февруари 2018 г.) и *Shakurov v. Russia* (бр. 55822/10, § 180, 5 јуни 2012 г.).

16. Во конкретниот случај, Апелациониот суд ја разгледал жалбата на апликантката против одлуката за продолжување на нејзиниот притвор осумнаесет дена откако била поднесена; неговата одлука ѝ била доставена на апликантката дваесет и еден ден по поднесување на жалбата (спореди *Рамковски*, наведен погоре, § 74, во кој Судот не утврди повреда во случај во кој одлуката по жалбата му била доставена на апликантот четиринаесет дена по поднесување на жалбата). Нема индикации, ниту, пак, Владата твреше, дека апликантката придонела за одлагањето (види, спротивно од тоа, *Pichugin v. Russia*, бр. 38623/03, § 154, 23 октомври 2012 г.). Во светло на неговата судска пракса (види, на пример, *Snyatovskiy v. Russia*, бр. 10341/07, § 65, 13 декември 2016 г.), Судот смета дека ова одоговлекување било прекумерно.

17. Според тоа, во однос на овој жалбен навод, постои повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата.

С. Други жалбени наводи

18. Апликантката, исто така, изнесе жалбени наводи согласно членот 5 од Конвенцијата, во врска со тоа што не ѝ бил доставен предлогот на јавниот обвинител за продолжување на нејзиниот притвор (види параграф 3 погоре) и за недостигот од брзо преиспитување на одлуката за притвор од 30 ноември 2017 г. (види параграф 2 погоре). Имајќи ги предвид фактите од овој случај, наводите на странките и наодите на Судот изнесени погоре, Судот смета дека ги разгледал главните правни прашања покренати во конкретната апликација и дека нема потреба за посебно одлучување во однос на другите жалбени наводи (види *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania* [GC], бр. 47848/08, § 156, ЕСЧП 2014 г.).

ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

19. Апликантката бараше 1.500 евра (ЕУР), без да наведе дали нејзиното барање се однесува на материјална или нематеријална штета, како и износ од 1.215 ЕУР во однос на трошоци направени пред Судот.

20. Владата го оспори тоа барање.

21. Судот смета дека нематеријалната штета претрпена од апликантката поради доцнењето во доставувањето на жалбата на јавниот обвинител е соодветно надоместена со констатираната повреда на членот 5 § 4 (види *Митрески*, наведен погоре, § 36). Од друга страна, тој на апликантката ѝ досудува 750 ЕУР плус било кој износ што може да се наплати за тој износ за нематеријална штета претрпена како резултат на недостиг на брзо преиспитување на одлуката за нејзиниот притвор.

22. Имајќи ги предвид документите на располагање, Судот смета дека е разумно на апликантката да ѝ се досуди износ од 850 ЕУР за трошоци направени во постапката пред Судот, плус било кој износ што може да се наплати од апликантката за нив.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ги прогласува* жалбените наводи за доцнењето во доставувањето на жалбата на јавниот обвинител и за времетраењето на постапката за преиспитување на одлуката за продолжување на нејзиниот притвор за допуштени;
2. *Одлучи* дека има повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата заради ненавремено доставување на жалбата на јавниот обвинител против одлуката за куќен притвор на апликантката;
3. *Одлучи* дека има повреда на членот 5 § 4 од Конвенцијата заради недостаток на брзо преиспитување на одлуката за притворот на апликантката;
4. *Одлучи* дека не е неопходно да се испитаат допуштеноста и основаноста на другите жалбени наводи на апликантката;
5. *Одлучи* дека констатираната повреда само по себе претставува доволно правично обесштетување на каква било нематеријална штета што апликантката ја претрпела заради ненавремено доставување на жалбата на јавниот обвинител против одлуката за куќен притвор на апликантката;

6. *Одлучи*

- (а) дека тужената држава треба, во рок од три месеци, да ѝ ги исплати на апликантката следните износи, што треба да бидат претворени во валутата на тужената држава според курсот на датумот на исплата;
  - (i) 750 ЕУР (седумстотини и педесет евра) плус каков било износ што може да се наплаќа на тој износ, за нематеријална штета што произлегува од недостиг на брзо преиспитување на нејзиниот притвор;
  - (ii) 850 ЕУР (осумстотини и педесет евра) плус каков било износ што може да ѝ се наплати на апликантката, за трошоци;
- (б) дека од истекувањето на горенаведените три месеци до подмирувањето на горенаведените износи ќе се плаќа камата по стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмување на Европската централна банка за време на периодот на неисполнување на обврските, плус три процентни поени;

7. *Го отфрли* остатокот од барањето на апликантката за правична отштета.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 9 мај 2023 година, во согласност со правило 77 §§ 2 и 3 од Судскиот деловник.

Дороти фон Арним
Заменик секретар

Лорејн Шембри Орланд
Претседател